

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/700/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

79/2013. (III. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. augusztus 21-én előterjesztett **panaszát** a 2013. március 13-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz.városi Rendörkapitányág – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos postai úton terjesztette elő a Testületnél panaszát, amelyben az alábbiakról számolt be.

2012. augusztus 18-án 9 óra 55 perckor a panaszos Sz.városban közlekedett gépkocsijával. A Z. hídról a V. téri körforgalom felé haladva azt észlelte, hogy nagyon közel megy hozzá egy rendőrségi gépkocsi, amely azonban nem használt sem fény-, sem hangjelzést. Mivel a rendőrök nem tartották a követési távolságot, a panaszos megítélése szerint veszélynek tették ki mások testi épségét. Mivel a panaszos úti célja a vasútállomás volt, ezután a Sz. krt. irányába haladt tovább, aminek során azonban a Sz. krt. 33. szám előtt, hang- és fényjelezést használva a rendőrök leterelték az útról.

A panaszos a KRESZ szabályait betartva megállt, majd kiszállt az autóból, hogy megtudja, milyen hibát követett el, ugyanis nem haladt gyorsabban a megengedettnél, a biztonsági öve

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

be volt csatolva, és semmi olyat nem észlelt, ami alapot szolgáltatott volna a rendőri fellépéshez.

A panaszost meglepte az intézkedő rendőrök – F. N. (azonosító szám) és F. G. (azonosító szám) – által alkalmazott hangnem és megszólítás, a rendőrök azzal kezdték ugyanis, hogy „tudja miért állítottuk meg?”. A panaszos azt válaszolta, úgy gondolja, igazoltatni kívánják. F. N. azonban közölte, hogy a panaszosnak vezetés közben nem volt becsatolva a biztonsági öve, és azonnal kérdezte, hogy elismeri-e a szabálysértést. A panaszos nemmel felelt, mivel az övet becsatolta, anélkül nem szokott elindulni. A rendőr ekkor „gúnyosan, a panaszos személyét megszegyenítve, kárörömmel” a hangjában közölte, hogy a panaszos kapni fog egy csekket, és mehet a postára fizetni. Eközben a másik rendőr, F. G. az iratok ellenőrzésével volt elfoglalva. A rendőrök közölték, hogy a panaszost feljelentik, és eljárást indítanak ellene. Megírták a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót, amit azonban hiányosan és tévesen állítottak ki, mivel az eset nem az ott megjelölt címen (Sz.krt. 31.) történt, hanem a Sz. krt. 33. számnál.

Megjegyzi a panaszos, hogy az intézkedő rendőrök nevét és azonosítóját csak úgy tudta meg, hogy arra kifejezetten rákérdezett, a rendőrök önként nem azonosították magukat. Mialatt a panaszos rögzítette a rendőrök adatait, a rendőrök a tájékoztatót töltötték ki. Azután F. N. kiszállt a rendőrségi gépkocsiból, és a tájékoztatót, valamint a panaszos iratait feldobta a rendőrségi gépkocsi motorháztetejére, majd a panaszost durva hangnemben felszólította, hogy írja alá a dokumentumot.

A panaszos közölte, hogy nem tartja magát felelősnek, mire a rendőrök a papírt összehajtva a kezébe nyomták anélkül, hogy ők maguk aláírták volna, azután visszaadták az iratokat is, majd távoztak. A panaszos nem kapott semmiféle további tájékoztatást, felvilágosítást a történetekkel vagy a további teendőkkel összefüggésben.

A panaszos számára rendkívül megalázó volt a fent leírt helyzet, és az volt az érzése, a rendőrök csak pénzt akartak behajtani. Eközben azonban magatartásukkal veszélyeztették a közlekedés biztonságát, és megsértették a panaszos méltóságát.

Az esetet követően a panaszos a Sz.városi Rendőrkapitányságra ment, ahol a parancsnokhelyettesnél tett szóban panaszt a történetek miatt, aki azonban csak annyit válaszolt, hogy nem tud segíteni, mivel ő maga nem volt ott a helyszínen. Hozzátette, hogy a panaszos 30 napon belül értesítést fog kapni a rendőrségtől.

A fentiek alapján kéri a panaszos panasz eljárás megindítását.

2) Beadványához csatolta a panaszos a rendőrök által az intézkedés idején kiállított, „Tájékoztató közigazgatási bírság kiszabásáról” elnevezésű formanyomtatványt. A dokumentumon a rendőrök valóban nem a panaszos által megjelölt címet tüntették fel az intézkedés helyszínéként, és azon aláírásuk sem szerepel. Az „ügyfél aláírása” megjegyzés fölött pedig az olvasható, hogy „nem írta alá”.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az intézkedő rendőrök, F. N. r. törm. és F. G. r. örm. a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2012. augusztus 18-án az alábbi tartalommal készítették jelentést.

A sérelmezett események napján a rendőrök 9 óra 40 perc körüli időben a rendőrkapitányság épülete irányából közlekedtek Sz.városban a Sz. krt. irányába, amikor észlelték, hogy egy olyan személygépkocsi közlekedik előttük, amelynek vezetője nem használja a biztonsági övet. A gépkocsi vezetőjét a rendőrök a Sz. krt. 31. szám előtti 9 óra 45 perckor vonták intézkedés alá.

A panaszos az intézkedés keretében átadta a rendőröknek a személyazonosító igazolványát, a lakcímgazoló kártyáját, a vezetői engedélyét és a gépkocsi forgalmi engedélyét. Az iratok alapján a rendőrök ellenőrizték a személygépkocsit és az intézkedés alá vont személyt a körözési rendszerben, azonban a nyilvántartásokban nem szerepeltek. A rendőrök közölték ugyanakkor a panaszossal, hogy mivel lakott területen belül nem használt biztonsági övet, szabálysértést követett el, és tájékoztatták a felelősségre vonással összefüggő további intézkedésekről.

A panaszos a rendőrök kérdésére válaszolva elmondta, hogy a szabálysértést nem követte el, és nem volt hajlandó semmit sem aláírni. A rendőrök átadták a panaszosnak a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót, a bírság összegét tartalmazó csekkszelvényt, továbbá visszaadták az okmányait, majd tájékoztatták, hogy szabálysértési feljelentést tesznek ellene. Ezt a panaszos tudomásul vette.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszos az intézkedés befejezésekor elkérte a rendőröktől a jelvéyszámukat és a nevüket, majd közölte, hogy panasszal él az intézkedéssel szemben. Ezzel összefüggésben a rendőrök felvilágosították, hogy panaszát a Sz.város Rendőrkapitányság épületében teheti meg.

2) 2012. szeptember 7-én, a Sz.városi Rendőrkapitányágon a sérelmezett eset kapcsán sor került F. N. r. törm. meghallgatására. A rendőr korábbi jelentéséhez képest az alábbi releváns körülményekről nyilatkozott.

A rendőr a sérelmezett események napján 9 óra 50 perckor haladt társával a Z.-hídon keresztül a V. tér irányába. A V. út és a S. krt. kereszteződésénél egy nekik jobbról érkező gépjármű vezetőjénél azt észlelték, hogy a biztonsági öve nincs becsatolva. Az érintett gépjármű a V. útról kanyarodott a Z.-hídra. A fentieket észlelve a rendőrök a szabályszegő után indultak, akit a V. téri körforgalomból való kihaladást követően legkorábban és legbiztonságosabban a Sz. krt.-on a K. út után tudtak leállítani. A műveletet megkülönböztető hang- és fényjelzés együttes alkalmazásával, illetve karjelzéssel hajtották végre.

Az intézkedés alá vont gépjármű megállt, annak vezetője pedig feldúltan szállt ki, kérdőre vonva a rendőröket, hogy miért állították meg. A rendőrök közölték az érintettel az intézkedés célját – vagyis, hogy biztonsági öv használatának az elmulasztása miatt vonták ellenőrzés alá –, és azt, hogy az elkövetett szabályszegés miatt közigazgatási bírságot kívánnak alkalmazni. Az intézkedés alá vont személy, vagyis a panaszos közölte a rendőrökkel, hogy be volt kapcsolva a biztonsági öve, a rendőrök pedig próbálják meg bebizonyítani az ellenkezőjét.

A rendőrök ezt követően tájékoztatták a panaszost, hogy a közigazgatási bírsághoz tartozó tájékoztatót töltenek ki, amelyhez adni fognak egy csekket is, azon a bírságot a panaszos 15 napon belül postai úton befizetheti.

A nyilatkozat rögzíti, hogy a panaszos az intézkedés ideje alatt végig flegmán, néha lekezelő módon beszélt, a tájékoztató kitöltése közben elkérte a rendőrök nevét és jelvéyszámát.

Az intézkedés befejezésekor a rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy a rendőri intézkedéssel szemben a Sz.városi Rendőrkapitányságon tehet panaszt. A kiállított tájékoztatót F. N. r. törm. a szolgálati gépjármű tetejére tette, majd megkérte a panaszost, hogy azt két helyen írja alá, és meg is mutatta, hogy pontosan hol. A panaszos azonban azzal reagált, hogy az iratot nem írja alá, és hozzátette, hogy a szabálysértést nem ismeri el. Ekkor F. r. törm. közölte a panaszossal, hogy szabálysértési feljelentéssel fog élni ellene.

A rendőrök végül visszaadták a panaszos iratait, amivel az intézkedést be is fejezték.

A r. törm. nyilatkozatában meg kívánta jegyezni, hogy a szolgálati gépjárművel a közúti forgalomban a sebességhatárokat és a követési távolságokat maximálisan és kellően betartva közlekedtek az intézkedés előtt és után egyaránt. A forgalomban nem zavartak, nem akadályoztak, és nem veszélyeztettek másokat, így a panaszost sem.

A nyilatkozat rögzíti továbbá, hogy az intézkedés pontos helyszíne: Sz.város, Sz. krt. 31. szám volt. A cím elírása azért történhetett, mert nem állt a rendőrök rendelkezésére indigó, és a tájékoztató egyik példányát F. r. törm., míg a másikat F. r. őrm. töltötte ki.

3) 2012. szeptember 7-én, a Sz.városi Rendőrkapitányságon a sérelmezett eset kapcsán sor került F. G. r. őrm. meghallgatására, aki a történetről F. N. r. törm. nyilatkozatával teljes mértékben egybehangzóan nyilatkozott.

4) A Sz.városi Rendőrkapitányságon 2012. szeptember 12-én, sérelmeivel összefüggésben sor került a panaszos meghallgatására is. A jegyzőkönyv az alábbi releváns információkat rögzíti.

A panaszos a sérelmezett eseményeket megelőzően, 9 óra 55 perckor a P. T. út irányából közlekedett a V. úton a Dr. S. krt.-i Z.-híd irányába. Annak során a biztonsági öve be volt csatolva, és nem haladt túl gyorsan, nem lépte túl a sebességhatárt. A Z.-hídról behajtott a V. téri körforgalomba, amit a Sz. krt. irányába kívánt elhagyni. A visszapillantó tükörben ekkor arra lett figyelmes, hogy közvetlenül mögötte halad egy rendőrségi szolgálati gépjármű, ami szintén a Sz. krt. irányába hajtott ki a körforgalomból.

A panaszos haladása során nem látott a szolgálati gépjárművön megkülönböztető fényjelzést, és nem hallott hangjelzést sem. A Sz. krt.-on haladva észlelte csupán, hogy működik a rendőrségi jármű megkülönböztető fényjelzése, de a hangjelzésre nem emlékszik.

A panaszos előadta, hogy a V. téri körforgalomtól a megállás helyszínéig a szolgálati gépjármű szorosan mögötte, tőle kb. 50 cm távolságot tartva haladt.

A fényjelzés hatására a panaszos a Cs. úti körforgalom előtti részen lehúzódt az út szélére. A szolgálati gépjármű vezetője ugyanígy tett, majd megállt a panaszos mögött, akkor már a megfelelő távolságot tartva.

Megközelítőleg másfél percig a panaszos és a rendőrök is az autóban ültek, majd közel egy időben mind kiszálltak, és a két autó közötti területen találkoztak. A rendőrök köszöntek, majd az első kérdésük az volt: „tudja-e, hogy miért állítottuk meg”. A panaszos azt felelte,

hogy feltételezése szerint igazoltatni kívánják. F. r. törm. közölte, hogy az intézkedésre azért kerül sor, mert a panaszos nem használta a biztonsági övet. A rendőr ezután elkérte a panaszos személyi igazolványát, a vezetői engedélyét és a gépkocsi forgalmi engedélyét. A panaszos átadta az iratokat, amiket a rendőr tovább is adott a járőrtársának, F. r. örm.-nek. Közben F. r. törm. azt kérdezte a panaszostól, hogy elismeri-e a szabályszegést. A panaszos nemmel felelt, mivel az öve az intézkedést megelőzően be volt csatolva. A rendőr ezt követően a panaszos szerint gúnyos hangvétellel egy sárga csekket „emlegetett”, amivel a panaszos majd mehet a postára a bírságot befizetni. Ez idő alatt a másik rendőr a panaszos irataival volt elfoglalva, a panaszos hallotta, amint az adatait lekérdezi a központon keresztül.

A rendőrök mindezek után beültek a szolgálati gépkocsiba, majd a panaszos is a sajátjába. A rendőrök az autóban iratokat töltöttek ki, ez kb. 2-3 percig tartott. A panaszos hozzáteszi, hogy ő azért ült vissza az autójába, hogy papírt és írószert keressen. Mivel azonban nem talált sem papírt, sem tollat, újra kiszállt, és odament a rendőrökhöz, hogy „visszaigazoltassa” őket. Ekkor a rendőrök még a papírok kitöltésével voltak elfoglalva. A panaszos az ablakon keresztül kérdezte meg a rendőröktől a nevüket és az azonosító számukat. Kapott választ, de kétszer is vissza kellett kérdeznie, mert a rendőrök nagyon halkán feleltek. Végül sikerült feljegyeznie az adatokat. Egyébként a rendőrök ruházatán jól látható helyen névkitűző és azonosító is volt elhelyezve, de az adatokat a panaszos nem tudta teljes egészében leolvasni, ezért kérte szóban is.

A rendőrök az adatok átadása után kb. még 2 percig iratokat töltöttek ki a szolgálati járműben, majd kiszálltak, és F. r. törm. a rendőrségi gépjármű motorháztetejére „rádobta” a panaszos iratait és a kitöltött tájékoztatókat. A panaszost „erős hangnemben kényszerítette”, hogy a papírokat írja alá. A panaszos a meghallgatáson előadta, hogy kényszerítés alatt azt érti, hogy a rendőr az aláírásra „határozottabb, erélyesebb, erős hangnemben” szólította fel. A panaszos ennek nem tett eleget, az iratot nem írta alá, és ugyan nem olvasta végig, így is látta, hogy hiányos a formanyomtatvány kitöltése. Az intézkedés idején az észlelt hiányosságokat a rendőröknek nem jelezte, és csak utóbb észlelte azt is, hogy az intézkedés helyszíne helytelenül van megjelölve.

F. r. törm. az „ügyfél aláírása” feletti részen ráírta a tájékoztatóra, hogy „nem írta alá”, de az irat aláírását ő maga is elmulasztotta, majd átadta a panaszosnak az iratait, a tájékoztatót, a csekket, és azt mondta, hogy „feljelentjük és eljárást indítunk Ön ellen”.

Ezt követően a rendőrök beszálltak a gépkocsijukba, és távoztak a helyszínről.

5) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a „Tájékoztató közigazgatási bírság kiszabásáról” elnevezésű formanyomtatvány eredeti példányának másolatát, amelyen az intézkedés helyszínéként a panaszos által megjelölt cím szerepel. Az „ügyfél aláírása” megjegyzés fölött pedig az olvasható, hogy „nem írta alá”.

6) A Testület megkeresésére a Sz.városi Rendőrkapitányság vezetője 2012. szeptember 14-én válaszolt.

A levél rögzíti, hogy az intézkedés során a rendőrök külön-külön töltötték ki a nyomtatvány egy-egy példányát, mivel indigó nem állt rendelkezésükre. Így fordulhatott elő, hogy a panaszosnak átadott példányon hibásan tüntették fel az intézkedés helyszínét. Az intézkedő rendőrök beszámolója szerint továbbá a panaszos a tájékoztató kitöltése közben lépett oda hozzájuk, és ekkor kérte tőlük flegma, arrogáns stílusban nevük, valamint azonosító számuk

megadását. A panaszosnak átadott példány aláírása pedig ezen körülmények miatt maradhatott el.

A levél utal arra is, hogy a rendőrök a panaszost a jogorvoslati lehetőségekről szóban tájékoztatták.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásai alapján az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek vizsgálata tartozik a hatáskörébe.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja [sic!] el”.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A fenti, hatásköri rendelkezések alapján a Testület a rendőrség közigazgatási hatóságként történő fellépését nem minősítheti, afölött semmiféle kontrollt, felügyeletet nem gyakorol. Nem vizsgálhatja tehát, hogy a panaszos a panaszban megjelölt helyen és időben követett-e el közigazgatási bírság kiszabására okot adó szabálysértést, illetőleg hogy indokolt volt-e vele szemben a közigazgatási bírság alkalmazása. Erre ugyanis a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.), illetőleg a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) előírásai az irányadók.

A Testület ezért azon panaszosi kifogás tekintetében, miszerint a panaszos a sérelmezett eseményekkel kapcsolatosan nem követett el közlekedési szabálysértést, és nem mulasztotta el a biztonsági öv használatát, hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

b) A panaszolt intézkedés-elemek vizsgálata ugyanakkor a kapcsolódó jogszabályi háttér mélyebb értékelését is megkívánja.

Az Rtv. fenti rendelkezései szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségszegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11.§ (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A Ket. VI/A. és VII. Fejezetei tartalmazzák a közigazgatási bírság, a helyszíni bírság és az elkobzás alkalmazásának eljárásjogi alapjait, illetve a jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat szabályait. Van tehát olyan, sajátlagos jogorvoslat, amely alapján a panaszos kifogásolhatta a vele szemben kezdeményezett közigazgatási eljárással összefüggésben eljárási jogainak korlátozását és követelhette azok tiszteletben tartását. A Testületnek tehát nem állt módjában vizsgálni a panasz ezen részeit.

Mivel azonban a Ket. említett rendelkezése nem nyújt jogorvoslatot a panaszosok azon sérelmeire, amelyek a közigazgatási eljárással összefüggő rendőri intézkedések végrehajtásának módjával kapcsolatosak, a Testület vizsgálat tárgyává tette a panaszos azon kifogásait, hogy a rendőrök a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót hiányosan és tévesen állították ki, illetve, hogy nem kapott semmiféle további tájékoztatást, felvilágosítást a történetekkel vagy a további teendőkkel összefüggésben.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok ismeretében ezen túlmenően megvizsgálta a panaszossal szemben foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés jogszerűségét és az intézkedés végrehajtásának módjával kapcsolatos jogszabályi követelmények teljesülését. A Testület a rendőrség eljárását az intézkedéskor hatályban lévő jogszabályok alapján bírálta el.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi biztonsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

2) A panaszos a sérelmezett eseményekkel kapcsolatosan elsőként azt kifogásolta, hogy a Z. hídról a V. téri körforgalom felé haladva azt észlelte, nagyon közel megy hozzá egy rendőrségi gépkocsi. Mivel a rendőrök nem tartották a követési távolságot, a panaszos megítélése szerint veszélynek tették ki a panaszos és mások testi épségét.

A sérelmezett események kapcsán a rendőrök jelentésükben előadták, hogy aznap 9 óra 40 perc körüli időben a rendőrkapitányság épülete irányából közlekedtek Sz.városban a Sz. krt. irányába, amikor észlelték, hogy egy olyan személygépkocsi közlekedik előttük, amelynek vezetője nem használja a biztonsági övet. A rendőrök a szabályszegő után indultak, akit a V. téri körforgalomból való kihaladást követően legkorábban és legbiztonságosabban a Sz. krt.-on a K. út után tudtak leállítani. Úgy nyilatkoztak továbbá, hogy a szolgálati gépjárművel a közúti forgalomban a sebességhatárokat és a követési távolságokat maximálisan és kellően betartva közlekedtek az intézkedés előtt és után egyaránt. A forgalomban nem zavartak, nem akadályoztak, és nem veszélyeztettek másokat, így a panaszost sem.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 27. §-ában rögzíti a követési távolság megtartásával kapcsolatos előírásokat. Az utalt rendelkezés értelmében „járművel másik járművet csak olyan távolságban szabad követni, amely elegendő ahhoz, hogy az elöl haladó jármű mögött – ennek hirtelen fékezése esetében is – meg lehessen állni”.

A panaszosi kifogás kapcsán a Testület ismételten felhívja a figyelmet fentebb már kifejtett gyakorlatára, miszerint hatáskör hiányában szabálysértés elkövetését – sem a panaszos, sem a rendőr magatartása tekintetében – nem vizsgálja. Abban tehát, hogy a rendőrök akkor, amikor a panaszos után indultak, megsértették-e a KRESZ hivatkozott szabályait, a Testület nem foglalhat állást. Mivel azonban a rendőrök magatartása – akár a szabálysértési gyanú fennállása nélkül is – alkalmas lehetett arra, hogy veszélyeztesse a panaszos biztonságos közlekedését, azáltal pedig a panaszos testi épséghez, fizikai integritáshoz, személyi biztonsághoz való alapjogát, ezért a kérdésnek ezt a vonatkozását jelen panaszeljáráásban vizsgálni kellett.

Bár az Rtv. 92. §-a bekövetkezett jogsértésről beszél, a Testület a rendelkezést kiterjesztően alkalmazza azokra az esetekre is, amikor a rendőrség tevékenysége következtében valamely alapjog sérelmének közvetlen és nagyfokú veszélye áll fent, hiszen a rendőrség működésével szemben alapvető követelmény, hogy az ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait, amint az az Rtv. 2. § (1) bekezdéséből is következik. („A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”) Ezen értelmezés alapján a Testület vizsgálhatja, hogy felmerült-e olyan magatartás a rendőrök részéről, amely a panaszos biztonságát és ahhoz kapcsolódó alapjogait veszélyeztette.

A panaszos és a rendőrség álláspontja egymásnak ellentmond abban, hogy a rendőrök milyen közlekedési magatartást tanúsítottak akkor, amikor közvetlenül a panaszos gépkocsija mögött haladtak, és megsértették-e a követési távolságra vonatkozó előírásokat.

Ezt az ellentmondást a Testület arra alkalmas bizonyíték hiányában nem volt képes feloldani. Ennek következtében nem tudott megalapozott döntést hozni abban a kérdésben sem, hogy a rendőrök a szabálysértés észlelését követően tanúsított magatartásukkal a panaszos testi épségét, személyi biztonságát veszélynek tették-e ki.

Az adott esetben nem volt tehát megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos követése során megvalósították-e a panaszos testi épségének, személyi biztonságának olyan fokú veszélyeztetését, amely alapjogi jogsérelmet eredményezett volna.

3) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott hangnemet vizsgálta. A panaszost beadványa szerint meglepte az intézkedő rendőrök által alkalmazott hangnem és megszólítás, a rendőrök azzal kezdték ugyanis az intézkedésüket, hogy „tudja miért állítottuk meg?”. Amikor pedig a panaszos nem ismerte el a szabálysértés elkövetését, az egyik rendőr „gúnyosan, a panaszos személyét megszégyenítve, kárörömmel” a hangjában közölte, hogy a panaszos kapni fog egy csekket, és mehet a postára fizetni.

Méltóságát sértőnek érezte a panaszos azt a rendőri magatartást is, hogy miután rögzítették az adatait, az egyik rendőr kiszállt a rendőrségi gépkocsiból, és a tájékoztatót, valamint a panaszos iratait feldobta a rendőrségi gépkocsi motorháztetejére, majd a panaszost durva hangnemben felszólította, hogy írja alá a dokumentumot. Végül, amikor a panaszos közölte, hogy nem tartja magát felelősnek, a rendőrök a papírt összehajtva a kezébe nyomták anélkül, hogy ők maguk aláírták volna, azután visszaadták az iratokat is, majd távoztak.

A panaszos a Sz.városi Rendőrkapitányságon tartott meghallgatása alkalmával előadását azzal egészítette ki, hogy miután F. r. törm. a rendőrségi gépjármű motorháztetejére „rádobta” a panaszos iratait és a kitöltött tájékoztatókat, „erős hangnemben kényszerítette”, hogy a papírokat írja alá. A panaszos a meghallgatáson előadta, hogy kényszerítés alatt azt érti, hogy a rendőr az aláírásra „határozottabb, erélyesebb, erős hangnemben” szólította fel.

Az eljáró rendőrök a panaszos hangnemet és bánásmódot sértő kifogásaival összefüggésben az alábbiakat adták elő. A gépkocsi megállapítását követően annak vezetője, a panaszos feldúltan szállt ki, kérdőre vonva a rendőröket, hogy miért állították meg. Nyilatkozataik rögzítik azt is, hogy a panaszos az intézkedés ideje alatt végig flegmán, néha lekezelő módon beszélt, majd a tájékoztató kitöltése közben kérte el a rendőrök nevét és jelvéyszámát. F. N. r. törm. meghallgatása során kiderült, hogy a rendőrök valóban utaltak a csekk postai befizetésének – 15 napon belüli – lehetőségére, azonban a rendőri előadás szerint erre teljesen neutrális hangnemben, tájékoztatási jelleggel került sor.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden

körülmények között elvárható tőlük a tisztességes, az intézkedés alá vontak emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület e körben utalni kíván a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt nyilatkozatára (a továbbiakban: Etikai Kódex) is, amelynek 1. pontja előírja: „[a rendőr] önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[a rendőr] tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során [...] más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az országos rendőrfőkapitány ezzel egyetértve, 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában azt is kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A konkrét esetben a panaszos és a rendőrség elmondása e tekintetben is ellentmondásban állt egymással, amelynek feloldására a Testületnek nem volt lehetősége, **a Testület ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltóságának megsértése nem állapítható meg.**

4) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót hiányosan és tévesen állították ki, mivel az eset nem az ott megjelölt címen (S. krt. 31.) történt, hanem a Sz. krt. 33. számnál.

Beadványához csatolta a panaszos a rendőrök által az intézkedés idején kiállított, „Tájékoztató közigazgatási bírság kiszabásáról” elnevezésű formanyomtatványt. A dokumentumon a rendőrök valóban nem a panaszos által megjelölt címet tüntették fel az intézkedés helyszínéként, és azon aláírásuk sem szerepel. Az „ügyfél aláírása” megjegyzés fölött pedig az olvasható, hogy „nem írta alá”.

A Testület megkeresésére a Sz.városi Rendőrkapitányság vezetője az alábbi tartalommal küldött választ. Az intézkedés során a rendőrök külön-külön töltötték ki a nyomtatvány egy-egy példányát, mivel indigó nem állt rendelkezésükre. Így fordulhatott elő, hogy a panaszosnak átadott példányon hibásan tüntették fel az intézkedés helyszínét. Az intézkedő rendőrök beszámolója szerint továbbá a panaszos a tájékoztató kitöltése közben lépett oda hozzájuk, és ekkor kérte tőlük flegma, arrogáns stílusban nevük, valamint azonosító számuk megadását. A panaszosnak átadott példány aláírása pedig ezen körülmények miatt

maradhatott el. Az eljáró rendőrök szintén megerősítették a panaszos állítását arról, hogy az intézkedés pontos helyszíne: Sz.város, Sz. krt. 31. szám volt. A cím elírása pedig azért történhetett, mert nem állt a rendőrök rendelkezésére indigó, és a tájékoztató egyik példányát F. r. törm., míg a másikat F. r. őrm. töltötte ki.

A kérdés megítélése kapcsán a Testület az Rtv. 13. § (2) bekezdésében rögzített azon általános követelményére volt figyelemmel, miszerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően [...] intézkedni”.

Az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírsággal összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet (a továbbiakban: NFM rendelet) 7. §-a értelmében „a helyszínen kiszabott bírságról a 3. mellékletben meghatározott tartalmú tájékoztatót 2 példányban kell kiállítani. A tájékoztató kiállítása előtt a személyazonosító igazolványból vagy a személyazonosság igazolására szolgáló más okmányból meg kell állapítani a szabályszegő személyi adatait. [...] A tájékoztató eredeti példányát az eljáró hatóság öt évig megőrzi.”

A hivatkozott rendelkezések alapján megállapítható, hogy a rendőrök kötelesek voltak a panaszossal szemben kiszabott bírsággal kapcsolatos formanyomtatványt két, egymással egyező példányban kitölteni. Joggal várhatta el tehát a panaszos, hogy az iratból egy, az eredetivel egyező példányt megkapjon. A panaszosi és a rendőri előadás egybehangzó ugyanakkor a tekintetben, hogy ez nem így történt, a panaszosnak átadott tájékoztatóban ugyanis a másik, eredetinek tekinthető példánytól eltérő, a valóságnak nem megfelelő helyszín volt feltüntetve. Erre figyelemmel a Testületnek nem volt oka kételkedni abban, hogy a rendőrség a konkrét helyzetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát sértő eljárást tanúsított.

A fentiek alapján a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztató nem megfelelő kitöltésével összefüggésben.

5) A panaszos azt is kifogásolja, hogy nem kapott semmiféle további tájékoztatást, felvilágosítást a történetekkel vagy a további teendőkkel összefüggésben.

A rendőrök – az iratok tanúsága szerint – közölték a panaszossal, hogy mivel lakott területen belül nem használt biztonsági övet, szabálysértést követett el, és tájékoztatták a felelősségre vonással összefüggő további intézkedésekről, így arról is, hogy a közigazgatási bírsághoz tartozó tájékoztatót töltenek ki, amelyhez adni fognak egy csekket is, azon a bírságot a panaszos 15 napon belül postai úton befizetheti. Miután a panaszos tagadta a szabályszegés elkövetését, a rendőrök átadták a panaszosnak a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztatót, a bírság összegét tartalmazó csekkszelvényt, továbbá visszaadták a saját és a gépkocsi okmányait, majd tájékoztatták, hogy szabálysértési feljelentést tesznek ellene. Ezt a panaszos tudomásul vette.

A panaszosi sérelem megítélése kapcsán a Testület ezen a ponton is az Rtv. – fent idézett – 13. § (2) bekezdésére utal, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően [...] intézkedni”.

Az NFM rendelet 6. § (1) és (2) bekezdése értelmében pedig, „ha a Kkt. 20. § (4a) bekezdése alapján a bírság helyszíni kiszabásának van helye, a hatóság eljáró tagja ezt közli a szabályszegővel, egyben tájékoztatja, hogy ha a jogsértés tényét nem vitatta, a döntéssel szemben fellebbezésnek nincs helye, a tájékoztatástól számított 30 napon belül bírósági felülvizsgálat kezdeményezhető. Egyúttal tájékoztatja a szabályszegéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pontról. Amennyiben a szabályszegő a jogsértés tényét vagy a kiszabott bírság összegét vitatja, a hatóság eljáró tagja tájékoztatja a szabályszegőt, hogy ellene hatósági eljárást kezdeményez.”

A Testület ellentmondást tapasztalt a felek előadásában azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrök a panaszost megfelelő felvilágosítással látták-e el a bírság kiszabásával és a várható hatósági eljárás kezdeményezésével kapcsolatosan. A rendőrök ugyanis azt állítják: a panaszost tájékoztatták róla, hogy tagadása miatt hatósági eljárás fog indulni ellene.

A Testület ezt az ellentmondást a rendelkezésre álló információk segítségével nem tudta feloldani, így nem tudott megalapozott döntést hozni abban a kérdésben, hogy a panaszos tájékoztatása a hivatkozott követelményeknek megfelelt-e.

A Testület az utalt ellentmondás miatt nem tudott egyértelmű döntést hozni, így arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tájékoztatásával összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése nem megállapítható.

6) Sétélmezi a panaszos, hogy az intézkedő rendőrök nevét és azonosítóját csak úgy tudta meg, hogy arra kifejezetten rákérdezt, a rendőrök önként nem azonosították magukat.

A Sz.városi Rendőrkapitányságon tartott meghallgatása alkalmával a panaszos a kérdés kapcsán az alábbiakról nyilatkozott. A sétélmezett események idején az ablakon keresztül kérdezte meg a rendőröktől a nevüket és az azonosító számukat. Kapott választ, de kétszer is vissza kellett kérdeznie, mert a rendőrök nagyon halkan feleltek. Végül sikerült feljegyeznie az adatokat. Egyébként a rendőrök ruházatán jól látható helyen névkitűző és azonosító is volt elhelyezve, de az adatokat a panaszos nem tudta teljes egészében leolvasni, ezért kérte azokat szóban is.

A rendőri jelentés rögzíti, hogy a panaszos az intézkedés befejezésekor elkérte a rendőröktől a jelvéyszámukat és a nevüket, majd közölte, hogy panasszal él az intézkedéssel szemben. Ezzel összefüggésben a rendőrök felvilágosították, hogy panaszát a Sz.városi Rendőrkapitányság épületében teheti meg. Arról, hogy az intézkedés kezdetekor azonosították volna magukat, a rendőrök egyik rendelkezésre álló iratban sem tettek említést, előadásaik arról, hogy a panaszos az intézkedés közben kérdezt rá azonosító adataikra, a panaszos előadását támasztják alá.

Az Rtv. 20. § szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Jelen esetben a rendőrségi iratokban foglaltak alátámasztják a panaszos állítását a tekintetben, hogy az eljáró rendőrök nevét és azonosítóját csak úgy tudta meg, hogy arra kifejezetten rákérdezt.

A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy az Rtv. 20 §-ában foglalt, a szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályok kötelező jellegűek, az intézkedő rendőr a nevének és azonosító számának közlésétől csak abban az esetben tekinthet el, ha az az intézkedés eredményes lefolytatását veszélyezteti. A konkrét esetben ilyen – veszélyeztető jellegű – körülményről azonban a rendőrök nem számoltak be.

Tekintettel a fentiekre a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek teljes mértékben eleget a szolgálati fellépés szabályaira vonatkozó törvényes kötelezettségüknek.

IV.

A fentiek alapján a Testület álláspontja szerint nem volt megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos követése során megvalósították-e a panaszos testi épségének, személyi biztonságának olyan fokú veszélyeztetését, amely alapjogi jogsérelmet eredményezett volna. A panaszossal szemben alkalmazott hangnemet illetően a panaszos és a rendőrség elmondása ellentmondásban állt egymással, amelynek feloldására a Testületnek nem volt lehetősége, ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltóságának megsértése nem állapítható meg. A Testület az ellentmondásos bizonyítékok miatt nem tudott egyértelmű döntést hozni a panaszos tájékoztatásával összefüggésben sem, így arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a megsértése nem megállapítható.

Megállapította ugyanakkor a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését a közigazgatási bírság kiszabásáról szóló tájékoztató nem megfelelő kitöltésével összefüggésben. Végül a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga amiatt is, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek teljes mértékben eleget a szolgálati fellépés szabályaival összefüggő törvényes kötelezettségeiknek.

A Testület álláspontja szerint a megvalósult alapjogsértés a konkrét esetben nem érte el a súlyosság olyan fokát, amely indokoltá tette volna a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak. Minderre tekintettel – az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2013. március 13.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET